

สรุปสาระสำคัญการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...

๑. แก้ไขบทนิยาม มาตรา ๓ ดังนี้

- แก้ไขนิยาม "พันธุ์พืช" เนื่องจากนิยามเดิมจะเป็นการจำกัดเฉพาะพันธุ์ที่จะขอรับการคุ้มครองเท่านั้น ไม่ได้รวมถึงกลุ่มพืชทั่ว ๆ ไปควรจะทำให้กว้างโดยเฉพาะพันธุ์พืชป่าและพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปโดยทั่วไปจะไม่ได้รับการระบุไว้ในระดับพันธุ์พืช ดังนั้นหากยังคงใช้นิยามคำว่าพันธุ์พืชเดิม จะทำให้ผู้เก็บหรือจัดหาพันธุ์พืชป่าหรือพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปบางชนิดไม่ต้องแบ่งปันผลประโยชน์

- แก้ไขนิยาม "พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป" เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและสอดคล้องกับข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติ

- นิยาม "การติดต่อสารพันธุกรรม" แก้เป็น "การตัดแปรสารพันธุกรรม"

- นิยาม "นักปรับปรุงพันธุ์พืช" โดยเพิ่มการค้นพบ และพัฒนาพันธุ์ เพื่อให้ผู้ไปค้นพบและนำพันธุ์พืชดังกล่าวมาพัฒนาจนได้พันธุ์พืชใหม่ สามารถนำมาขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ได้

- นิยาม "ชุมชน" ตัดคำว่า และสืบทอดระบบวัฒนธรรมโดยต่อเนื่อง ออก เพื่อให้การพิจารณาขึ้นทะเบียนชุมชนง่ายขึ้น

๒. มาตรา ๕ เพิ่มอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช และแก้ไขชื่อจาก "ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์แผนไทย" เป็น "อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก"

๓. มาตรา ๑๒ แก้ไของค์ประกอบในการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ โดย

- เพิ่มเติมลักษณะตามที่กำหนดไว้ในม.๑๑ มารวมไว้ในที่เดียวกัน

- ตัดคำว่าความแตกต่างนั้นเกี่ยวข้องกับลักษณะที่เป็นประโยชน์ต่อการเพาะปลูก การบริโภค เกษษกรรม การผลิต หรือการแปรรูป ออก เนื่องจากการจำแนกความแตกต่างของพันธุ์พืชใช้ลักษณะประจำพันธุ์เป็นหลัก ไม่ใช่ใช้ลักษณะที่เป็นประโยชน์

- เพิ่มเติมลักษณะความแตกต่างตามที่กำหนดไว้ในม.๑๑ มารวมไว้ในที่เดียวกัน เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวเป็นเรื่องการพิจารณาในเรื่องความแตกต่างเหมือนกัน

- กำหนดระยะเวลาใหม่ให้เป็นไปตามระบบสากลและให้โอกาสนักปรับปรุงพันธุ์พืชไทยไปจดทะเบียนในต่างประเทศอย่างเท่าเทียมกัน

๔. มาตรา ๑๓ ตัดคำว่า "ใหม่" ออก

๕. แก้ไข..

๕. แก้ไขมาตรา ๒๐ วรรคสองและเพิ่มเติมวรรคสาม ดังนี้ “พนักงานเจ้าหน้าที่อาจสั่งให้ผู้ยื่นคำขอตามวรรคหนึ่งส่งสำเนาคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ที่ได้ยื่นไว้ในต่างประเทศพร้อมคำแปลเป็นภาษาไทยหรือหลักฐานอื่นภายในเวลาที่กำหนดซึ่งจะต้องไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน นับจากวันที่ยื่นคำขอในราชอาณาจักร เพื่อยืนยันว่าพันธุ์พืชใหม่ที่ยื่นขอรับความคุ้มครองทั้งสองแห่งเป็นพันธุ์เดียวกัน ในกรณีที่คำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ตามวรรคหนึ่งถูกยกเลิกคำขอหรือผู้ขอละทิ้งคำขอ ผู้ยื่นคำขอสามารถยื่นเอกสารหรือหลักฐานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสองปีนับตั้งแต่วันที่คำขอถูกยกเลิกหรือผู้ขอจดทะเบียนละทิ้งคำขอ” เพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น

๖. แก้ไขขั้นตอนการประกาศโฆษณา ตามมาตรา ๒๒ เนื่องจากเดิมความในวรรคแรกกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบรายละเอียดเกี่ยวกับจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่และคุณสมบัติอื่น ๆ เช่น ความแตกต่างจากพันธุ์พืชตามมาตรา ๒๑ ทั้งหมดแล้วรายงานต่ออธิบดี แต่ตามวรรคสองกำหนดให้อธิบดีพิจารณาการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่เฉพาะในส่วนของคำขอตามมาตรา ๒๑ (๑) ไม่รวมถึงมาตรา ๒๑(๒) ดังนั้น จึงต้องแก้ไขให้สอดคล้องกัน นอกจากนี้ในการตรวจสอบของพนักงานเจ้าหน้าที่แล้วประกาศโฆษณาดูตรวจสอบเฉพาะในส่วนของคำขอตามมาตรา ๒๑(๑) ส่วนการตรวจสอบรายละเอียดอื่น ๆ เช่น การคงตัว การแตกต่างจากพืชอื่นมาตรา ๒๑(๒) ต้องใช้ระยะเวลานานเพราะต้องมีการปลูกทดสอบตรวจสอบไปพร้อมกับการประกาศโฆษณาและการพิจารณาโต้แย้งคัดค้านของผู้ที่จะโต้แย้งคัดค้าน

๗. เพิ่มเติมระบบการคุ้มครองผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่จากการกระทำละเมิดตามมาตรา ๓๑ โดยการให้สิทธิหรือการคุ้มครองผู้ยื่นคำขอให้สามารถเรียกค่าเสียหายจากผู้ละเมิดสิทธิหรือกระทำการไม่สุจริตต่อพันธุ์พืชที่มีการยื่นขอจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชใหม่ และแก้ไขอายุหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ ให้มีอายุยี่สิบห้าปีสำหรับพืชยืนต้น และยี่สิบปีสำหรับพืชชนิดอื่น นับตั้งแต่วันที่ออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่

๘. เพิ่มเติมมาตรา ๓๔ โดยในการขายหรือจำหน่ายด้วยประการใด ซึ่งส่วนขยายพันธุ์ของพันธุ์พืชใหม่ผู้ทรงสิทธิในพันธุ์พืชใหม่ต้องปฏิบัติ คือ (๑) ต้องใช้ชื่อพันธุ์ของพันธุ์นั้น แม้จะเลยช่วงเวลาการคุ้มครองสิทธิของนักปรับปรุงพันธุ์ไปแล้วก็ตาม และ(๓) ในการเสนอขายหรือทำการตลาดซึ่งพันธุ์พืชที่ได้รับการจดฯไว้แล้วร่วมกับเครื่องหมายการค้า ชื่อการค้า หรือสิ่งบ่งชี้อื่น ๆ ชื่อพันธุ์จะต้องเห็นเด่นชัด

๙. เพิ่มเติม..

๙. เพิ่มเติมมาตรา ๓๖ วรรคสาม ดังนี้ “หลังจากที่ได้ดำเนินการตามความในวรรคสองแล้ว แต่ยังไม่ปรากฏว่าไม่สามารถป้องกันหรือบรรเทาเหตุตามวรรคสองได้อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาจมีคำสั่งให้ระงับการใช้สิทธิของผู้ทรงสิทธิหรือมีคำสั่งยกเลิกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่นั้นได้ ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงค่าตอบแทนความเสียหายที่ผู้ทรงสิทธิจะได้รับจากการดำเนินการดังกล่าวด้วย”

๑๐. แก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนชุมชนตามมาตรา ๔๔ เพื่อให้ชุมชนใดก็ตามที่มีการอนุรักษ์และพัฒนาพันธุ์พืชสามารถขอรับเงินจากกองทุนเพื่อใช้ประโยชน์ในการดังกล่าวได้ ซึ่งตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย จะแตกต่างจากเดิมที่กำหนดให้เฉพาะชุมชนที่จดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นตามมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔ เท่านั้นที่สามารถขอรับเงินจากกองทุนเพื่อใช้ประโยชน์ในการดังกล่าวได้

๑๑. แก้ไขมาตรา ๔๕ วรรคสอง เปลี่ยนจากยื่นต่อคณะกรรมการเป็นยื่นต่ออธิบดี เพื่อเป็นการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและในทางปฏิบัติ กรมฯเป็นผู้ตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่

๑๒. แก้ไขมาตรา ๔๘ วรรคสอง โดยเปลี่ยนจากต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ เป็น ปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

๑๓. แก้ไขระบบเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป พันธุ์พืชป่า ตามมาตรา ๕๒ และ๕๓ โดยกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป พันธุ์พืชป่า หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์พืชดังกล่าว เพื่อการปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ทดลอง หรือวิจัยให้มีความชัดเจนในทางปฏิบัติ กล่าวคือผู้กระทำการดังกล่าวต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ แต่หากกระทำเพื่อประโยชน์ในทางการค้าไม่ว่าก่อนจะทำการทดลองวิจัยหรือหลังการทดลองวิจัยต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์

๑๔. เพิ่มเติมโทษของผู้เก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป พันธุ์พืชป่า หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์พืชดังกล่าว เพื่อการปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ทดลอง หรือวิจัยแล้วไม่แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ โดยโทษดังกล่าวอธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ ตามมาตรา ๖๑/๑